

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Nonagesimum Septimum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

contra spoliatorem suum agentem, Inn. licet q̄ in perpetuū p̄
 test opponi de eo quod peruenit ad ipsum quem deicit de eo
 autem quod non peruenit ad ipsum excipi potest vsq; ad an-
 num tantum; sicut dicitur interdicto, vt l. 2. C. vnd. vi. l. 1.
 in prin. ff. eo. Nam intra idem tempus proponi debet exceptio
 intra quod agi potest .ff. ex quibus causa. l. nec non §. vt. ff.
 de inofficio. test. l. Papinianns §. si filius ex his habetur si reus
 contra actorem, spoliatorem spoliacione opponit, aut excipien-
 do, & tunc prius auditur, & ea probata respondere non cogi-
 tur, sed per hoc non restituitur, aut agendo, & tunc simul vtra-
 que quæstio terminatur, & ea probata restituetur, cū multis li-
 mitationibus insertis de quibus laute in suis locis dispositū est.

S V M M A R I V M.

- 1 Pecunia mutuata ad tempus ante terminum peti non potest.
- 2 Petentium ante terminum importunitas punitur.
- 3 Petitur plus quatuor modis causa, loco, re, & tempore, vnde petens
 tenetur ad interesse.
- 4 Contrahentes a verbis contractus, non debent recedere.
- 5 Petens plus in aliquibus casibus non punitur.
- 6 Dolus in dubbio non presumitur.
- 7 In dubijs mitior interpretatio facienda est.
- 8 Pœna minor venit exercenda vbi minus delinquitur.
- 9 Sportule in foro Ecclesiastico non prestantur.
- 10 Inducij iuris siue hominis quando debeant, in pœnam duplicari.
- 11 Positio habens aliquam partem falsam an tota negari possit.
 Aduocati ita sequuntur.
- 12 Confessio non extenditur nisi, ad principale non autem ad demonstratiuū
 positum.
- 13 Confessio generalis generaliter, accipi debet nisi aliter excusetur.
- 14 Actor si plus petit, & reus plus negat sit compensatio.

Nonagesimum Septimum Priuilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, quod † si quis
 mutuauit pecuniā alicui sibi restituendam certo
 termino ante tamen terminum petebat, quod fa-
 cere non poterat, immo puniri debebat, Papa
 consultus respōdet, non esse consilium prouiden-
 tie

2 tie ante terminum pecuniam sibi debitam repetere. † Vnde
 punitur importunitas plus petentium, si in iudicio, in petiti-
 one persistunt, qui re plus petit sine causa in expensis aduer-
 rio condemnatur, qui plus petit loco, ad interesse tenetur, ex
 quo utilitas adimitur debitori, quam habuisset, si loco statuto
 soluisset, & ei qui plus petit temporum induciæ duplicantur,
 nec respondere tenetur, nisi ei solvantur expensæ, cap. consi-
 3 lium. de plus petit. † Plus enim petitur quatuor modis cau-
 sa, vt si promitto decem, vel stichum in optione mea est soluere
 quem volo, l. si quis seruum C. de condit. inde. l. plerumque
 §. si. ff. de iur. dot. Petendo decem, vel stichum auferre uis mi-
 hi electionem, quod fieri nõ potes. Vnde puniri debes in dam-
 nis, que sustinui, inst. de act. §. huic autem, & §. Præterea qui
 plus petit loco, & re, ad interesse tenetur. Tempore, vt si pro-
 missi decem soluere hinc ad annum, & ante tempus petis, vn-
 de puniris in expensis, & induciæ duplicantur. Quare autem
 plus petenti in illis quatuor modis datur pœna, ratio enim fuit
 4 ne quis contra pactum agat, cum in omnibus contractibus tra-
 ctatur de causa, re, tempore, loco. † Ne contrahentes ita,
 de facili discedant a verbis contractus, quia postquam contra-
 ctus fuerint celebrati. Et sic post obligationem contractam,
 non est licitum resiliere, l. sicut & ibi Bal. C. de act. & oblig.
 5 † Sunt aliqui casus in quibus plus petens non punitur, pri-
 mus, cum actor conuincitur super maiori quantitate, & conui-
 ctus ante sententiã, vel post transigit cum reo super pœna. Se-
 cundus cum actor plus exigit, sed reus in Iudicio confessus
 est, se totum debere, & hoc voluit tex. in d. cap. consilium.
 Tertius casus potest esse, vt tenet Bar. in l. vnica C. de plus
 pet. Quando post litem contestatam, autemque conuinca-
 tur de maiori quantitate, ipsemet actor confitetur, tunc
 non punitur in toto debito, quia ille tex. Procedit quando
 actor conuincitur, sed si confitetur non conuincitur. Sed
 conuincit se ipsum, l. eum qui. ff. de iur. iuran. Quartus casus
 dubius quando actor in veritate debens habere decem exigit
 prius cautionem de uiginti per dolum, & postea exigit in Iu-
 dicio uiginti, sed non probauit, nisi de decem, reus tamen
 non conuincit eum per probationes suas, ipsum plus dolose
 exigisse cautionem, & petiisse, nec constat in iudicio de dolo ip-
 sus actoris, & hoc casu tenet glo. in d. l. vnica C. de plus petit
 Cyn. Bar. & cõmuniter oēs Doct. tenent oppositum, quia licet

potuerit probare, non tantum per hæc præsumitur dolus, nec
 est conuictus per dolum plus exigisse, & petiisse, & ideo quòd
 6 adhuc non habet locum illa pœna, pro hoc. † Quia in dubio
 7 non præsumitur dolus l. quoties §. qui dolo. ff. de probat. † Et
 in dubiis mitior interpretatio facienda est. l. si præses & l. in-
 terpretatione. ff. de pen. in regula odia, & regula in pœnis lib. 6.
 Et hoc tam de iure civili quam canonico procedit, ex quo non
 reperitur contrarium, cap. 1. de nou. oper. nuntiat. Et quòd
 ibi not. Abb. Hic loquitur tantum in eo qui comisit vnũ deli-
 ctum in plus exigendo, & sic suppleri debet istud ius canoni-
 8 cum per illud ius civile. † Nam vbi minus delinquitur, minor
 pœna venit exercenda, 24. q. 1. cap. nõ offeramus & l. respicien-
 dum. ff. de pœn. quandoque quis cautionem pluris tantum,
 per dolum exigit, non aut plus petit, & tunc non punitur in
 debito, ita quòd non habet locum lex illa, nec istud cap. Sed
 punitur crimine stellionatus, si dolus ille non cadit in ali-
 quam speciem delicti, l. 1. & 2. ff. de crim. stell. & vt not. ibi Bar.
 quandoque solum per dolum plus petit, nõ tamen exigit cau-
 tionem de pluri, & tunc secundum Bar. in d. l. vnica C. plus.
 pet. punitur in triplo expensarum, sed non perdit debitum,
 vt in §. triplici inst. de act. Hoc enim de iure civili, & licet gl.
 in verbo amplius sentit idem de iur. canonico, Doc. tamen
 communiter tenent contrarium, argumento cap. 1. de dol. &
 contum. Si Papa intellexisset de triplici pœna, hoc expressisset,
 sed tantum dixit eum condemnandum in expensis. argumen-
 to cap. ad audientiam de decim. tex. in d. §. tripli loquitur de
 9 expensis factis nomine sportularum. † Sed in foro Ecclesiasti-
 co sportulæ non præstantur cap. cum ab omni de vit. & honest.
 cler. Quòd ergo non est, vel non exigitur triplicari non potest,
 10 cap. accessissent de constit. † Sed cum in tex. dicatur quòd
 induciæ debent duplicari, quæro an induciæ iuris sine homi-
 nis debeant in pœnam duplicari, & dicendum quòd sic, inst.
 de excep. §. hodie, & de induciis iuris potest poni exemplum
 in cap. Quòd ad consultationem de rei. iudic. & in l. vna C. de
 rei. vxo. act. & in l. promissor. ff. de const. pecun. De alia quæ-
 stione quærendum, si plus quam debitum positum est in li-
 bello, vt quia decem debeo, & viginti petis, an possim totam
 11 petitionem simpliciter negare ad idem quæri potest circa
 positionem. † An positio habens aliquam partem falsitatis
 possit negari ratione partis falsæ, glo. in capitu. fin. de con-
 fes.

fel. lib. 6. & in cap. 2. detest. lib. 6. & dicendum quod sic,
 per. l. is qui ducenta §. vtrum. ff. de reb. dub. Idem tenet Spe-
 cul. in ti. de lit. contest. §. nunc dicendum, & in ti. de pos. §.
 7. ver. i. i. Vbi dicitur quod si positio est falsa in qualitate, vt
 quia ponis me comedisse in Ecclesia hodie, possum totum ne-
 gare, licet alibi comederim, cum veritas sit, quod in Eccle-
 sia non comederim, ita tenet Io. And. in Specul. in d. §. nunc
 dicendum vbi idem firmat, & loquitur de libello, & aduoca-
 ti communiter hanc partem sequuntur in pratica, sed quid di-
 cendum si aliquid ponitur in libello, vel positione princi-
 paliter aliud demonstrante, an responsio affirmatiua debeat re-
 ferri ad totum, Specul. in ti. de pos. §. 7. ver. i. i. dicitur quod
 12 refertur tantum ad principaliter positum. † Exemplum vt si
 uolo probare quod mutuauit Titio defuncto decem, & si posi-
 tio formata sit hoc modo, decem mutuauit Titio defuncto, cu-
 ius tu es heres, si simpliciter confiteris, de mutuo duntaxat
 confessio intelligitur, non autem quod sis heres defuncti, cum
 illud demonstratiue dictum sit, non autem ponendo, vel affir-
 mando, argumento l. cum tale §. falsam. ff. de cod. & demost.
 Bar. in l. si cui §. si a filio. ff. de leg. i. Hoc improbat, distinguit
 aliter, quod aut confessus est simpliciter principale, & tunc
 non refertur ad aliud, exemplum, cognouisti Cleriam uxorem
 Papirii, respondens, quod cognouisti Cleriam, per hoc non vi-
 deris confiteri alias qualitates, d. §. si a filio si autem confite-
 ris simpliciter, vt quia dixisti omnia in positione contenta es-
 se vera, & tunc refertur responsio ad ea, que veniunt princi-
 paliter, & accessorie, per modum qualitaris, argumento l. si.
 ff. de fideicom. liber. Et sic restringitur, quod a Specul. dici-
 13 tur, † Nam confessio generalis generaliter accipi debet, ni-
 14 si aliter excusetur, cap. cum dilecti de accus. † Sed quid
 esset si actor plus peteret, & reus plus negaret, fit compensa-
 tio cap. pen. & ult. de adult. Ex his igitur concluditur, vt in
 hoc versu plus petitur causa, vel tempore reque locoq; punia-
 tur, vt in d. cap. consilium.

S V M M A R I V M.

- 1 *Causa possessionis, et proprietatis sub uno, et eodē iudice debet terminari.*
- 2 *Sententia non profertur contra absentem non auditum.*
- 3 *Possessio est ius separatum à iure proprietatis.*

- 4 Papa est supra ius, & ideo potest procedere non seruata solemnitate citationis de potestate absolute, secus de ordinata.
- 5 Citatio est de iure gentium, vt quis veniat ad se defendendum.
- 6 Citatio non potest tolli, per Principem.
- 7 Citatio est à Deo instituta.
- 8 Deus noluit punire peccata sodomorum, nisi descenderet, & videret.
- 9 Adam de suo peccato non punitus, nisi prius vocatus, & auditus.
- 10 Casus aliqui contra absentem pronuntari possunt.

Nonagesimum Octauum Priuilegium.

- E**CCLESIA gaudet priuilegio, cum quādā causa tractaretur, petebat à Papa, ut causam possessionis committeret vni iudici, & causam proprietatis alteri. Papa respondet, quòd ꝑ decretum est causam possessionis, & proprietatis sub vno, & eodem terminari debere. Petebat etiam à Papa, vt contra aduersarium suum absentem diffiniuiam proferret sententiam. ꝑ Ipse respondet contra partem non auditam, & absentem nihil potest diffinire c. r. de causa poss. & propr. Quare autem ita fuerit fancitum, ratio hæc fuit, quòd causæ habentes aliquam connexitatem ad inuicem debent coram vno eodemque iudice tractari. ff. de quibus rebus ad eum iud. eat. l. prima, & ibi Bar. Nam tam causa possessionis, quàm proprietatis versantur circa eandem rem, connexitas dicitur etiam facilioris decisionis, quia ille, qui cognouit de possessione, facilius discerneret causam proprietatis, & istis respectibus dicuntur, habere aliquam communionem, opponi potest de l. naturaliter s. nihil commune ff. de acquiren. possess. Vbi dicitur, quòd proprietatis nihil habet commune cum possessione, Sol. ꝑ Quia alio respectu possessio est ius separatum à iure proprietatis. Ideo non dicuntur habere aliquam communitatem ad inuicem, dicitur etiam in text. Quòd Papa in audita parte non potest diffinire, contra opponi potest. ꝑ Si Papa est supra ius, vt in capit. proposuit de concess. præben. & l. Princeps. ff. de leg. Ergo potest procedere non seruata hac citationis solemnitate. Sol. Hoc est verum de absoluta potestate, secus autem de iuridica, seu ordinata